

אנדרטת הצבי הבודד

עונה מומלצת: כל השנה (המסלול ברובו מוצל)

התאמה: כל המשפחה.

קושי מסלול: קל.

אורך מסלול: כקילומטר וחצי.

משך מסלול: כשעתיים

מפה: מפת סימון שבילים מס' 9, "מבואות ירושלים"

(מהדורה אחרונה ומעודכנת ביותר הודפסה בשנת 2006)

הגעה ממחלף חמד (כביש 1): פונים לכיוון אבו-גוש וממשיכים לקיבוץ קריית ענבים (ימינה בכיכר העגולה שאחרי המחלף). חולפים על פני הקיבוץ בכביש המתפתל בעליה. בצומת ה-T פונים ימינה לכיוון מעלה החמישה והישוב הר אדר. בפניה השנייה ימינה אחרי שער היישוב פונים אל אנדרטת חטיבת הראל.
הקפצת רכבים לנקודת הסיום: המסלול הרגלי מסתיים בחניה הסמוכה לבית-הקברות של קריית-ענבים שעל פניו חולפים בעליה.

באנדרטת חטיבת הראל בהר אדר נוכל להתרשם ממגוון כלי רכב משוריינים ממלחמת השחרור, לקרוא את לוחות הזיכרון שבהם משולבים אזכורים לאירועים מאותם ימים קשים ולטפס אל ראש מגדל התצפית שממנו נשקף נוף מרשים על כל מרחב הרי ירושלים. למיקום האנדרטה במרומי גבעת הרדאר (שם המוצב הירדני שישב כאן, שממנו נגזר שמו של היישוב החדש) ישנה סמליות רבה. אנשי החטיבה נכשלו בניסיונותיהם לכבוש את המקום במלחמת תש"ח, אך הצליחו לכבוש את ההר 19 שנים מאוחר יותר, במלחמת ששת הימים.
בתום הביקור באנדרטה יש לשוב רגלית לעבר שער היישוב ולהמשיך בשולי הכביש כחמש מאות מטרים עד לשליוט ברור המפנה שמאלה, לעבר אנדרטת הצבי הבודד וגבעת ההגנה. מהשלט נמשכת דרך עפר החולפת בתוך חורש אורנים. בצומת דרכי העפר פונים ימינה, לעבר גבעה המכונה "גבעת ההגנה". ממול מתגלה מגדל בטון, עמדה שנבנתה במהלך המרד הערבי הגדול (1936-1939) כדי להגן על קיבוץ קריית ענבים הצעיר. בימים ההם היו מורדות ההר חשופים. האורנים טרם ניטעו וכך התאפשרה תצפית למרחק.
בהמשך הדרך ישנו מגדל שמירה מבוצר נוסף. על גגו ניצב פסל גדול של צבי מברזל. לצד המגדל, על גוויל מתכת דמוי מגילה, כתובות המילים "על צבי ישראל על במותיך חלל" ... הפסל והכתובת הם אנדרטה לזכרו של ישראל שפירא שהיה מפקד העמדה בזמן מתקפה גדולה של ערבים. כשראה ישראל שההתקפה מתחזקת, פקד על חייליו לסגת ונותר לבדו בעמדה. בנו של ישראל, שעסק בפינוי פצועים, גילה אחר כך את גופת אביו. הפסל נבנה לפי בקשתה של רעייתו של ישראל, תושבת קיבוץ מעלה החמישה.
מאנדרטת ה"צבי הבודד" ממשיך שביל במורד השלוחה אל ערוץ הנחל. הולכים בערוץ עד שמגיעים לבית הקברות של קריית ענבים ושל חללי חטיבת הראל. זהו בית הקברות החטיבתי היחיד במדינה. סיור בין המצבות יגלה מיד את גילם הצעיר של הנופלים, שמאחורי כל אחד מהם סיפור מעניין. בית הקברות הוא גם נקודת הסיום של מסלול ההליכה.

כל הזכויות שמורות ליותם יעקבסון ©

עודכן בתאריך 18.4.2012